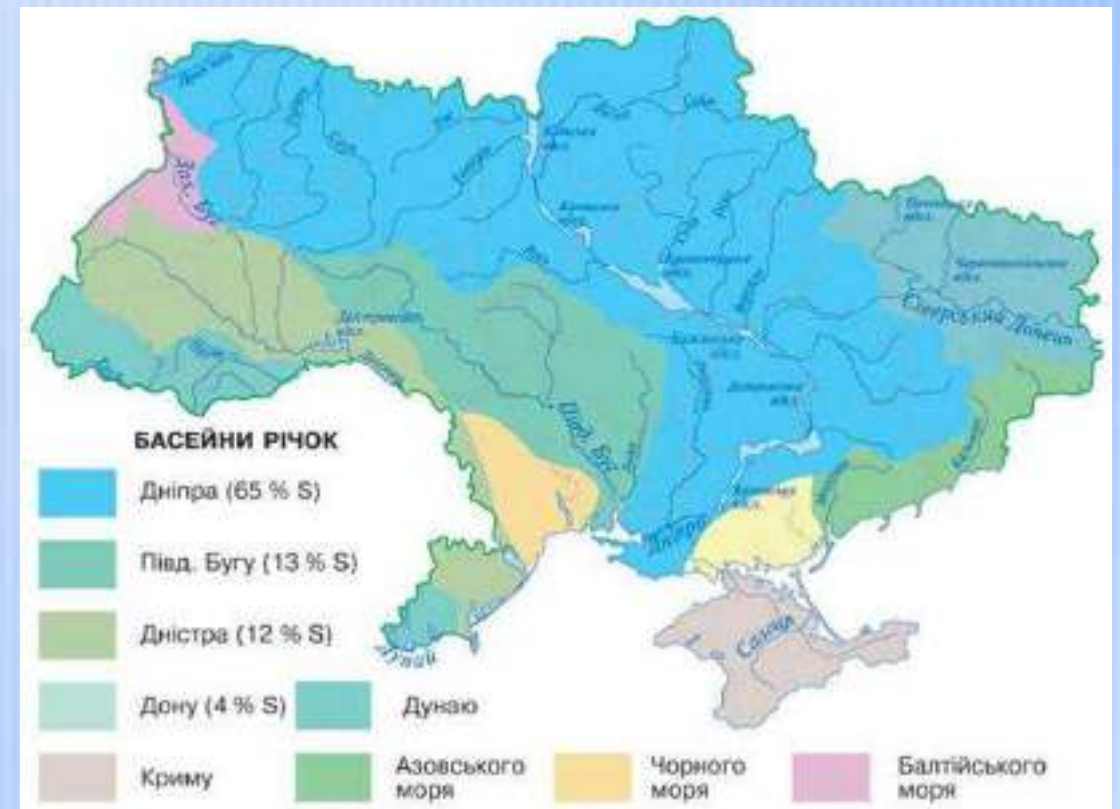

Води суходолу

Основні річкові басейни та системи

Мета: формувати уявлення про основні річкові басейни України; поглибити знання про загальні ознаки гідрологічного режиму та роботи річок на прикладі найбільших рік України; навчити давати комплексну характеристику річки; виявити закономірності розташування річкових систем країни; продовжувати формувати вміння опрацьовувати різні джерела географічної інформації.

Обладнання: зошити, підручники, карти атласу, мультимедійна презентація

Географічна номенклатура: річки: Десна, Тетерів, Ірпінь, Прип'ять, Горинь, Рось, Сула, Ворскла, Псел, Інгулець, Стрий, Серет, Збруч, Соб, Синюха, Оскіл, Айдар, Казенний Торець, Прут, Тиса, Салгир, Альма, Кача, Бельбек, Західний Буг, Сан.

Тип уроку: вивчення нової теми.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань, слайд 3

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу, слайди 4- 15

V. Узагальнення, слайд 16

Домашнє завдання

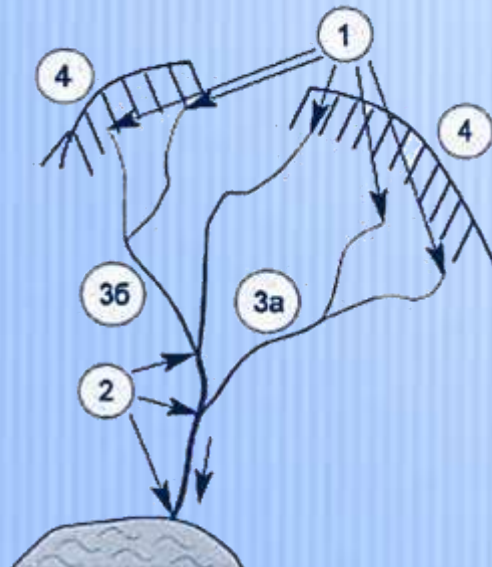
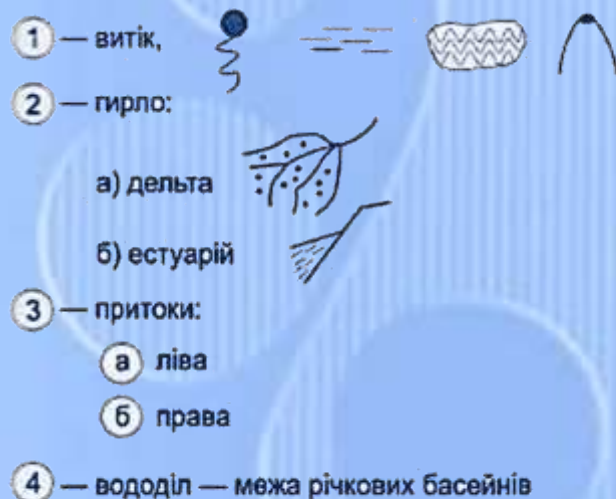
Пригадайте

- **Що таке річковий басейн,**
- **режим річки,**
- **вододіл?**

– це частина суходолу, обмежена вододілом, з якої відбувається природний стік води в річку;

— це закономірна зміна стану річок з часом, яка залежить в першу чергу від кліматичних умов;

— це лінія, межа, що розділяє басейни суміжних водойм (річок, озер та інше)

Річки України

- **налічується більше 63 тис. річок загальною довжиною понад 206 тис. км (у п'ять разів більше за протяжність екватора)**
 - **3,3 тис. річок мають довжину понад 10 км**
 - **Великих річок (500 км і більше) — 14**
-
- **Більша частина річок → в Чорне й Азовське моря**
 - **4% території країни → до Балтійського моря**
 - **незначна частина країни належить до басейнів внутрішнього стоку**

Річки України

Басейн
внутрішнього
стоку

Басейн
Балтійського
моря

Басейн
Чорного
моря

Басейн
Азовського
моря

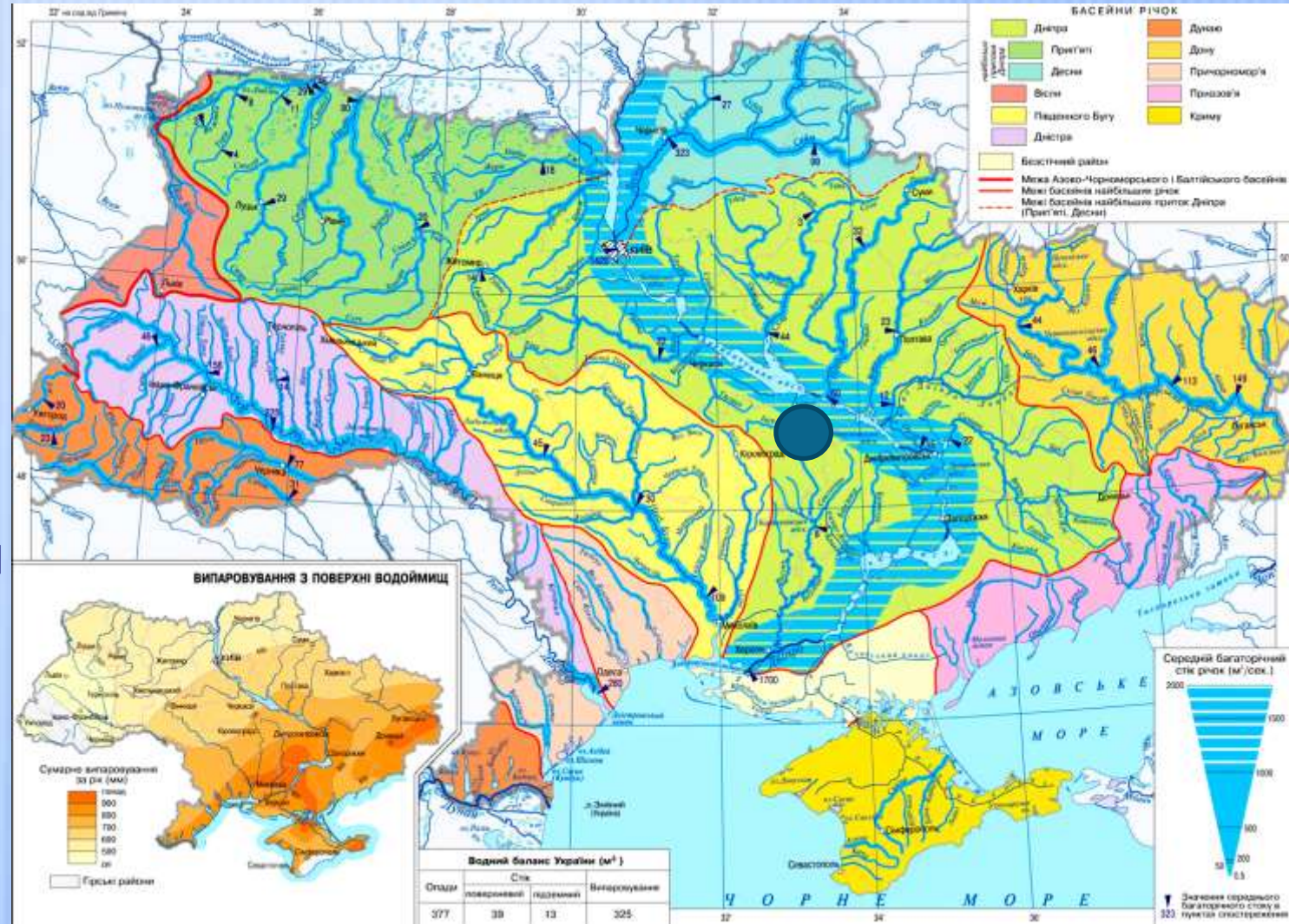
94 % площі
водозбору

РІЧКИ УКРАЇНИ

Картографічний практикум

1. Басейн якої річки займає найбільшу площу в Україні?
2. Куди впадають більшість великих річок України?
3. Які річки можна назвати прикордонними? На межі з якими країнами вони протікають?
4. Назвіть найбільші праві та ліві притоки Дніпра.
5. Скільки обласних центрів розташовано на річці Південний Буг?

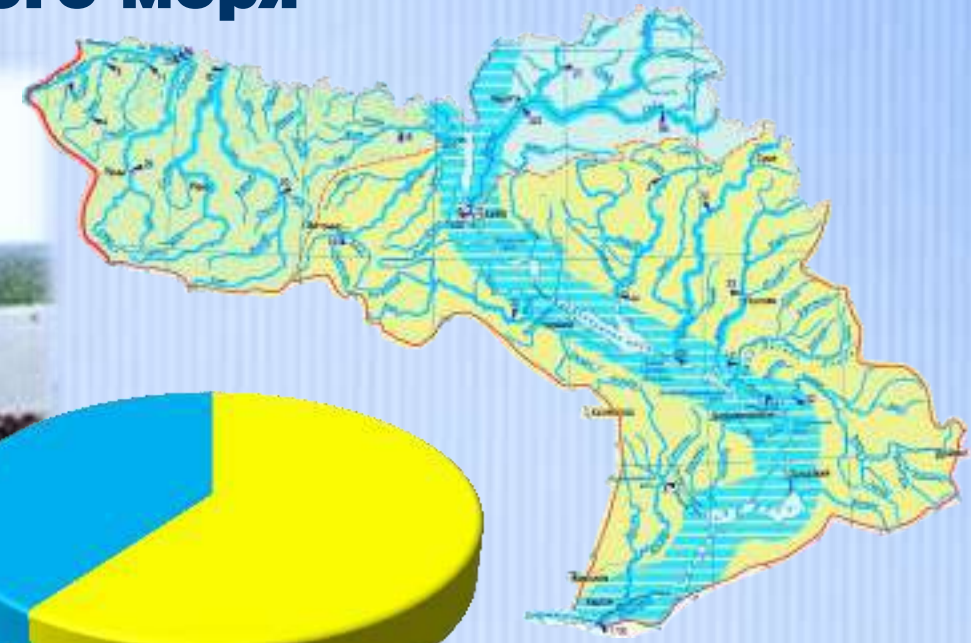

Дніпро

- **Дніпро́** (Борисфен, Славутич) — **третя за довжиною і площею басейну річка Європи (після Волги і Дунаю), найбільша річка України**
- довжина — **2201 км** (у межах України — **981 км**)
- **S басейну — 504 тис. км²**
- **початок — на Валдайській височині (242 м над рівнем моря)**
- **впадає в Дніпро-Бузький лиман Чорного моря**

Гирло Дніпра з космосу

■ Дніпро ■ Інші річки

- **Середній річний стік $53,5 \text{ км}^3$**

- **Найбільші притоки:**

- **праві —**

- **Прип'ять**

- **Тетерів**

- **Рось**

- **Інгулець**

- **ліві —**

- **Десна**

- **Сула**

Сіверський Донець

- — найбільша притока Дону
- належить до басейну Азовського моря
- протяжність — **1053 км** (у межах України — **672 км**)
- S басейну — 99 тис. км²
- початок — на **Середньоруській височині** (на висоті близько **200 м** над рівнем моря)
- ширина русла змінюється від **20—30** до **100—200 м**
- зимку річка замерзає на два-три місяці
- притоки:
 - **Оскіл** – ліва
 - **Казенний Торець** - права

Південний Буг

- посідає шосте місце за загальною протяжністю серед українських річок (806 км)
- **найдовша річка, що повністю розташована в межах України**
- **S басейну — 64 тис. км²**
- **витік — у болотах Поділля (Хмельницька область) на висоті 321 м над рівнем моря**

- **притоки:**

ліві —

➤ **Синюха**

➤ **Інгул**

➤ **Соб**

праві —

➤ **Кодима**

➤ **Рів**

Дністер

- **протяжність 1362 км (в Україні — 705 км)**
- **S басейну — 72 тис. км² (в Україні — 53 тис. км²)**
- **витік — на північних схилах Українських Карпат на висоті 818 м над рівнем моря**
- **впадає в Дністровський лиман, який вузькою протокою сполучається із Чорним морем**
- **Річний стік — 10 км³**

- **У верхів'ях переважають праві (карпатські) притоки**
 - **Стрий**
 - **Свіча**
 - **Лімниця**
- **у середній течії більшість — ліві (подільські)**
 - **Серет**
 - **Збруч**
 - **Смотрич**
 - **Мурафа**
- **У верхів'ї Дністер — гірська ріка**

Дунай

- **протяжність Дунаю — 2960 км (в Україні він — 175 км)**
- **→ по цій ділянці проходить державний кордон із Румунією**
- **S басейну — 817 тис. км² (в Україні - близько 30 тис. км²)**
- **початок — у Німеччині, на східному схилі масиву Шварцвальд на висоті 678 м**
- **серед приток в Україні беруть початок**
 - **Тиса**
 - **Прут**
 - **Сирет**

- **Дельта Дунаю** являє собою цілий комплекс із трьох основних гирл і безлічі менших, вузьких проток і густо зарослих боліт
- Сьогодні її площа становить **5,7 тис. км²** (в Україні **1,2 тис. км²**) і продовжує збільшуватися

Характеристика річки за планом

Назва річки	
Місце витoku, куди впадає	
Довжина: загальна (в межах України)	
Напрямок течії	
Місцевість, якою протікає	
Характер течії	
Режим річки протягом року	
Живлення	
Притоки	
Гирло	
Господарське використання людиною	

Підсумуємо

- Переважна більшість річок України несе свої води в Чорне й Азовське моря, інші мають стік до Балтійського моря та належать до внутрішнього стоку
- Найбільше значення мають річкові системи Дніпра, Сіверського Дінця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю

Домашнє завдання:

Переглянути відео

<https://www.youtube.com/watch?v=hdNQlghEVJg>